

Dan hebt ge even gelegenheid den *Loerik*, of *Koepoe matjan*, waar te nemen. Even ook maar!

Oogenblikkelijk jacht hij zich verder, maakt even een rondedansje met een paar confraters en gaat honigsap purende van bloem tot bloem. De bovenkant der vleugels is een zwarte ondergrond met heldergroene vlekken bezaaid. De onderkant der vleugels is in een geheel andere toon opgewerkt. De groene vlekken, hier wat vergeeld, daar wat verbruind, komen bont uit tegen een ondergrond, die lila tinten heeft.

Mannetjes en wijfjes zijn zeer moeilijk van elkaar te onderscheiden. De achtervleugels zijn bij de dames iets meer uitgewerkt. Er vertoonen zich sporen van lobvormige aanhangsels, die aan vele *Papilio*-soorten zulk een elegant uiterlijk geven (Koninginnepages). Ook is het achterlijf wat zwaarder en de vleugeloppervlakte iets grooter.

Ik geloof, dat ik hiermede mijn rol als tusschen-persoon kan beëindigen. Ge zijt nu eenmaal in kennis gebracht met een veelvuldig voorkomenden tuinvlinder, 't ligt aan U om dieper in 't leven en den aard van den *Rustelooze* door te dringen. H. SCHROO JR.

HET „UITSTOOTEN” UIT DE KUDDE.

Aan het slot van Kapitein TE WECHEL'S interessante *Korte Zwerftochtherinneringen*, in *De Tropische Natuur* van September, worden nadere mededeelingen gevraagd omtrent het uitstooten van oude mannelijke exemplaren uit de geregelde olifantenkudde.

Ofschoon mijn ervaring op het gebied van grofwild-jacht zich niet uitstrekt, helaas! tot dat van den *Olifant*, kan het hier toch misschien van nut zijn even te melden hoe het hiermede gesteld is bij den *Banteng*. De Heer TE WECHEL kan dan nagaan in hoever de toestand hier analoog is met dien bij den *Olifant*.

Op bl. 68 (Juli-nummer) van dit tijdschrift heb ik reeds in 't kort mijne meening hieromtrent weergegeven.

Bij mijne zeer talrijke ontmoetingen met den *Banteng* heb ik slechts éénmaal een zeer ouden stier bij de kudde aangetroffen. Alle andere oude, bijzonder kapitale stieren, die ik schoot, of zag, waren steeds alleenloopers, wel gemakkelijker te benaderen doch tevens veel gevaarlijker dan de stier uit de kudde, en steeds tal van littekens vertoonend.

Dit laatste wijst er m.i. op, dat zij in den strijd met jongere exemplaren het onderspit moesten delven, hetgeen tevens aannemelijk maakt dat zij boosaardiger van karakter worden tegen den menschelijken belager.

Hierin verschil ik dus van meening met den beroemden jager SANDERSON, die het vrij talrijk verlies van menschenlevens bij ontmoetingen met zulk een „solitair” slechts meent te moeten toeschrijven aan de omstandigheid dat men hem vaak plotseling, en geheel onverwacht, opdoet, waarbij de tegenwoordigheid van geest dan ineens zou verdwijnen.

Van belang acht ik voor den Heer TE WECHEL nog de volgende mededeeling van bovengenoemden jager in zijn buitengewoon interessant standaardwerk „Thirteen years among the Wild Beasts of India”:

„Unlike solitary elephants, individuals amongst which are frequently young males biding their time till they are able to appropriate a herd, solitary bison (*) are always, as far as my experience goes, old bulls, and invariably scarred with healed cicatrices showing the fights they have been engaged in their declining days”.

(*). Met „bison” wordt bedoeld de Engelsch-Indische *Banteng* „*Gavaeus gaurus*” zeer nauw verwant aan onzen Oost-Indischen „*Bibos Banteng*”

Doch de Heer TE WECHEL leze het boek in zijn geheel. De aangename, ónopgesmukte, verhaaltrant, de zeldzaam rijke jagerservaring en de scherpe blik bij de beoordeeling van het leven onzer Indische dieren zal iederen liefhebber en bewonderaar van de tropische natuur, en den jager in 't bijzonder, dit boek met de grootste belangstelling van a. tot z. doen volgen. Onder de talrijke grofwildjagers en-schrijvers blijft SANDERSON, naast SELOUS, de „primuss inter pares”.

Wlingi, October 1915.

G. A. ALBERTS.

EIGENAARDIGE ORCHIDEEËN.

Eenigen tijd geleden werd ik aangenaam verrast door de toezending van een paar prachtige *Cattleya's*. Terstond viel het mij op, dat de bloemen iets vreemds hadden. Toch kon ik nog niet dadelijk zeggen, waardoor het eigenaardige aanzien der bloemen werd veroorzaakt. Eerst bij nadere beschouwing en na lezing van een begeleidend schrijven van den Heer D. VAN MULLEM, die mij de bloemen toezond, bleek mij, dat het bloemdek slechts uit vijf bladeren bestond.

Zooals de lezer zeker weet, behooren de *Cattleya's* tot de familie der *Orchideeën*. De bloemen dezer familie stemmen in bouw meestal overeen, doch wijken veel van de samenstelling van andere bloemen af, zoodat zij daardoor een natuurlijke groep vormen. De bloemen zijn tweeslachtig, symmetrisch en hebben een onderstandig, meestal gedraaid vruchtbeginsel, dat door den leek dikwijls voor een bloemsteel wordt aangezien. Het bloemdek is zesbladig. De drie buitenste bloemdekbladen — de *sepalen* — kunnen als kelk, de drie binnenste — de *petalen* — als bloemkroon worden beschouwd. Een der petalen heeft een veel van de andere afwijkenden vorm en wordt het lipje (*labellum*) genoemd. Het is naar beneden gebogen, of staat recht vooruit, draagt dikwijls een spoor en is fraai geteekend. Doordat het vruchtbeginsel een halven cirkelomtrek is gedraaid, vindt men het labellum op de teekening aan den bovenkant van de bloem. Meeldraden en stamper zijn meestal geheel met elkaar vergroeid en vormen een zoogenaamden stempelzuil (*gynostemium*). De vermeerdering door zaden levert nog al moeielijkheden op, zoodat deze vaak door scheuring plaats heeft. In de laatste jaren heeft men door kruising heel wat nieuwe soorten verkregen. Er zijn hiermede verrassende resultaten bereikt. Tot de geslachten, die veel gekweekt en gekruist worden, behooren de grootbloemige *Cattleya's*.

Hoe komen nu de mij gezonden bloemen aan dien eigenaardigen vorm?

't Blijkt-zooals de Heer VAN MULLEM zegt-dat het voornaamste bloemblad (het labellum) blijkens de eigenaardige kleurteekening juist de helft van zijn daarzijn heeft opgeofferd en deze heeft ingeruimd voor een innige verbinding met een der kelkbladeren. Dat beide bloemen zoo zijn gevormd en wel en pendant, verhoogt de merkwaardigheid.

Wat dunkt U, vraagt de Heer VAN MULLEM, zouden we hier te doen hebben met een eenvoudige vergroeiing, of wel met een pogen tot terugslag naar een vroegere periode? Deze kwestie is natuurlijk vooralsnog niet met zekerheid uit te maken. Op 't eerste gezicht stemde ik voor 't eerste, dus voor een eenvoudige vergroeiing. Maar bij nauwkeurige beschouwing bleek het, dat er nog iets merkwaardigs aan een der bloemen te zien was. De jongste bloem vertoont n.l. een poging om het gewone aantal van zes bloemdekbladeren weer terug te krijgen. Aan de niet-vergroeide zijde van het labellum heeft dit een diepe